

Olivia Hanke – Tove Linderoth

Lunds Universitet VT22

Statsvetenskapliga institutionen

STVA22

Inkomstjämlighet: Demokrati över socioekonomiska gränser

Hur påverkas demokratinivån i etablerade demokratier av inkomstjämlighet?

Handledare: Maiken Røed

Abstract

In the last couple of decades increased levels of income inequality, measured in gini index, have been observed in many established democracies. Simultaneously, an alarming trend of democratic backsliding has emerged. In previous research the correlation between high levels of income inequality and decreasing levels of democracy has been observed in young and unstable democratic societies. However, the same correlation has not been extensively explored in established democracies. The aim of this paper is thus to explore the mentioned correlation in established democracies, measured as fundamental rights, in an attempt to fill the gap of knowledge. The correlation is more specifically examined in the United States and Canada. It is presupposed that the top one percent of income earners oppose the redistributive power of democracy. Concomitantly, they appear to be more politically active than the rest of the population. This consequently results in political power being overstated within the richest percent and thus an erosion of fundamental rights as an aspect of democracy. The paper concludes that there are incentives to argue, based on statistics and theory, that there is a correlation between income inequality and decreasing levels of democracy. The essay does, however, highlight the importance of further research to substantiate these results.

Key words: income inequality, democratic backsliding, established democracies, United States, Canada

Antal ord: 6 768

Innehållsförteckning

1	Introduktion	4
1.1	Problemformulering	4
1.2	Syfte och forskningsfråga	4
1.3	Avgränsningar	5
2	Teori	6
2.1	Tidigare forskning	6
2.2	Teoretiskt ramverk	6
2.2.1	Demokratisk tillbakagång	7
2.2.2	Värderingar	7
2.2.3	Rational Choice theory	8
3	Forskningsdesign och metod	10
3.1	Metodval	10
3.2	Val av fall	11
3.3	Definitioner	11
3.3.1	Inkomst	11
3.3.2	Demokrati	12
3.3.3	Demokratisk tillbakagång	12
3.4	Operationalisering	13
3.5	Material	14
4	Bakgrund	16
5	Analys och resultat	21
5.1	Resultat	21
5.2	Analys	24
5.2.1	Teoretisk analys	24
5.2.2	Teoretisk analys av resultaten	26
5.2.2.1	Kanada	26
5.2.2.2	USA	26
5.2.2.3	Kanada och USA	27
6	Diskussion	28
7	Slutsats	30

8 Källförteckning	31
8.1 Tryckta källor	31
8.2 Elektroniska källor	32
9 Bilagor	34
Bilaga 1.	34
Bilaga 2.	35

1 Introduktion

1.1 Problemformulering

Fyra av fem medborgare i demokratier såväl som icke-demokratier, världen över, upplever att det politiska systemet inte verkar i deras intressen (OECD). En huvudorsak uppges vara upplevelsen att när det handlar om politik är tillgång till pengar avgörande (ibid). Parallellt med detta framkommer en trend av ökade inkomstklyftor i många etablerade demokratier, vilket medför en uppsjö av konsekvenser (Keeley 2015, s.10). Det antas att politiska såväl som sociala aspekter påverkas av att inkomstklyftorna fördjupas. Ytterligare en global trend som har framträtt på senare år är uppluckringen av demokratin (International IDEA 2021). Detta väcker frågan om ökade nivåer av inkomstjämlighet har en negativ yttring på demokratin i etablerade demokratiska samhällen. Det är en allvarligt samhällsligt brydsamhet om stora delar av befolkningen utelämnas från viktiga processer eftersom det underminerar den basala definitionen av demokrati som är folkstyre. Det förefaller emellertid som att diskussionen som berör inkomstjämlighet och demokrati främst behandlar denna relation i unga och instabila demokratiska stater.

Den här undersökningen inleds med en presentation av det teoretiska ramverket som ligger till grund för analysen. Därpå avhandlas metoden där även diskussionen kring centrala begrepp och operationaliseringen behandlas. Därefter fortsätter arbetet att behandla väsentlig information om fallen som kan spela en avgörande roll i resultaten. I avsnitt fem analyseras och tolkas resultaten baserat på den teoretiska utgångspunkten i avsnitt två. Uppsatsen avslutas med en diskussion som berör eventuella andra faktorer och avslutas med en slutsats.

1.2 Syfte och forskningsfråga

Som det kort lyfts i problemformuleringen är det huvudsakliga syftet att kasta ljus över problematiken med ökade inkomstklyftor i förhållande till demokratisk nivå. Väsentlig forskning går att finna vad det beträffar hur inkomstjämlighet har negativ inverkan på demokratisering samt unga demokratier, men jämsides detta förekommer det otillräckliga

teoretiska diskussioner om inkomstjämlighet och dess påverkan på demokratinivån i redan etablerade och starka demokratier. Hypotesen är således att höga nivåer av inkomstjämligheter i ett redan demokratiskt land föranleder försämrade nivåer av demokrati. Den beroende variabeln är alltså nivån av demokrati som mäts i nivå av fundamentala rättigheter och den oberoende variabeln är inkomstjämlighet som mäts i ginikoefficienten. Det är således mot denna bakgrund som arbetet tar avstamp med syfte att försöka fylla kunskapsluckan som förefinns. För att undersöka problemet kommer följande frågeställning besvaras: *“Hur påverkas demokratinivån i etablerade demokratier av inkomstjämlighet?”*.

1.3 Avgränsningar

En av arbetets avgränsningar berör tidsramen. Arbetet begränsas till perioden mellan 1986 och 2019 eftersom tidsperioden dels reflekterar Huntingtons tredje demokrativåg och dels finns det tillgänglig data för att kunna genomföra undersökningen. Ytterligare avgränsningar inkluderar demokrati. Med hänsyn till arbetets omfång utgår uppsatsen endast från en demokratisk aspekt, vilken är fundamentala rättigheter. Fortsättningsvis begränsas arbetet till inkomstjämlighet och inte förmögenhetsjämlighet eftersom inkomst är en fördelaktig indikator av individers vardagliga ekonomiska tillgångar (Keeley 2015, s.18). Förmögenhet kan dessemellan reflektera inkomst, men förmögenhet funkar oftast som ett ekonomiskt säkerhetsnät och informerar inte om hur mycket kapital en individ eller ett hushåll kan nyttja. Vad som bör poängteras är att förmögenhetsaspekten är utesluten ur arbetet, inte på grund av dess irrelevans utan på grund av uppsatsens omfång och vid framtida undersökningar bör båda dessa aspekter inkluderas, då de kompletterar varandra.

2 Teori

I föreliggande avsnitt kommer teorin att diskuteras. Diskussionen inleds med en presentation av tidigare forskning som berör ojämlikhet och demokratisk erosion samt konsolidering. Därefter presenteras det teoretiska ramverket som ligger till grund för analysen.

2.1 Tidigare forskning

Forskningen som berör demokratisk tillbakagång och konsolidering i mindre väletablerade demokratier är omfattande och förklaringsfaktorerna till försämrad kvalitet på demokratiska institutioner är omdiskuterade. Bland otaliga förklaringar finner man att olika typer av ojämlikhet är en tung faktor till urholkandet av demokrati. Nämnvärt är att de övergripande teorierna som berör demokratisk erosion och konsolidering primärt berör unga, mer instabila demokratier. Ojämlikhet antas exempelvis hämma framväxten av robusta demokratiska institutioner (Savoia, Easaw & Mckay 2010, s. 145). En anledning till detta återfinns i den historiska normen om demokrati. Historiskt har demokrati varit ett centralt verktyg för distribuering av resurser i samhället, vilket har antagits gynna exempelvis arbetarklassen (Foa & Mounk 2016, s. 14). Det är mot denna bakgrund som det förmodas att den rika eliten begrundar demokrati med försiktighet eftersom systemet distribuerar resurser baserat på inkomst (ibid). Det läggs likaledes tonvikt vid att ju mer ojämnt ekonomiska resurser är fördelade i ett samhälle desto mer ökar de redistributiva kraven i ett demokratiskt system (Boix 2012, s. 37).

2.2 Teoretiskt ramverk

Det teoretiska ramverket utgår från tre koncept, vilka berör demokratisk tillbakagång, vikten av kultur samt värderingar och slutligen rational choice theory.

2.2.1 Demokratisk tillbakagång

Demokratisk erosion i etablerade demokratier definieras som undergrävandet av kvalitén på demokratiska institutioner och normer (Waldner & Lust 2018, s. 95). Som det emellertid preciseras i föregående diskussion påpekas det att forskningen om demokratisk tillbakagång och konsolidering framförallt omfattar unga och instabila demokratiska samhällen. Trots detta är det möjligt att åberopa att det föreligger ett väsentligt förklaringsvärde i delar av konceptet även vad det beträffar mer etablerade demokratiska samhällen. I syfte att kunna diskutera sambandet mellan höga nivåer av inkomstjämlighet och demokratisk nivå utgår undersökningen från demokratins redistributiva ändamål, som bland andra Fao och Mounk diskuterar (2016). Likaså framhåller arbetet, som det ovan nämns, att kraven på redistribution tilltas öka i samband med att ojämlikheten ökar. Ett argument för ojämlikhetens skadliga effekter på demokratin är att det kan finnas en tendens till att rikare delar av befolkningen är mer benägna till fördelssökande beteende, vilket underminerar demokrati (Stiglitz 2013, s. 385). Även inställningen till demokrati som system uppfattas mer negativ bland denna grupp (Fao & Mounk 2016, s.14). För att sammanfatta antas ojämlikhet underbygga demokratins redistributiva syften, vilket i längden förmodas missgynna den rika eliten (Houle 2009, s. 595). Samtidigt förekommer en maktasymmetri mellan den rika eliten och resten av samhället (Acemoglu, Naidu, Restrepo & Robinson 2015, s. 1895), vilket kan göra att eliten har större möjligheter att influera politiken på ett sätt som skulle gynna deras personliga intressen. Det är emellertid viktigt att vara medveten om alternativa faktorer samtidigt som det inte är möjligt att dra ett absolut kausalt samband mellan försämrad demokrati och ojämlikhet.

2.2.2 Värderingar

Vid befintligheten av ett samband mellan inkomstjämlighet och demokratisk underminering blir det även relevant att anföra ett teoretisk ramverk för påverkande faktorer. Bland dessa anledningar kan värderingar påverka individers syn på inkomstjämlighet. Detta diskuterar Vicky Birchfield i boken *Income Inequality in Capitalist Democracies: The interplay of Values and Institutions* (2008). Birchfield lyfter bland annat undersökningar av Jennifer

Hochschild och Robert Lane som belägg för sambandet mellan värderingar och inkomstjämlighet. Hochschild fann i sin forskning av djupgående intervjuer av amerikanska medborgare att synen på distributiv demokrati hos individer var mer positiva än väntat, men påverkades av på vilket sätt detta framfördes. Hochschild påvisade att individer var mer positivt inriktade till demokratisk distribuering när det gäller grundläggande behov för individer som inte kan delta i ekonomin. Här lyfter Birchfield även Lockharts argument inspirerat av Hochschilds forskning vilket är att, så länge distribuering inte uppfattades hota ekonomiska marknadsnormer, och därmed att större ansträngning ger större vinster, är synen på ekonomisk distribuering mer positiv (Birchfield 2008, s. 81). Detta går även i kongruens med Robert Lanes forskning vilket diskuterar varför den amerikanska allmänheten föredrar marknadsbaserad rättvisa framför politisk rättvisa. Bland annat finner Lanes att det handlar om att individer föredrar det individualistiska synsättet att man som medborgare är ansvarig för sitt eget öde och att det därmed är mest rättvist att hårt arbete ger större vinster (Birchfield 2008, s. 83-84). Begreppet marknadsrättvisa innebär att marknadsfördelningen av inkomst anses vara rättvis. Samtidigt förhåller sig marknadsrättvisa oftast dikotomiskt till begreppet politisk rättvisa vilket förespråkar att staten arbetar med redistributiva policier och anser detta som mer rättvist (Birchfield 2008, s. 5). Birchfield nämner också att länder som har ett stort stöd för marknadsrättvisa tenderar att ha högre inkomstjämlighet (2008, s. 6-7). Sammanfattningsvis argumenterar Birchfield att denna typ av allmänna värderingar försvårar processer att genomföra kollektiva politiska handlingar, såsom genomförandet av redistributiva policier. Samtidigt är kollektiva politiska handlingar nödvändiga för att lösa ojämlikheter inom marknadsproducerade hierarkier (Birchfield 2008, s. 85). Men trots att värderingsaspekten kan bidra med förklaringskraft är det viktigt att reflektera över dess otillräcklighet som enskild förklaringsmodell. Tillhörande detta perspektiv, nämner Fao och Mounk (2016, s.14) att det finns en uppfattning bland den översta procenten att demokratins redistributiva funktioner är obehövligen och motsätter sig deras självintresse.

2.2.3 Rational Choice theory

I anslutning till föregående diskussioner föreligger det relevans i att understödja analysen med Rational Choice Theory (RCT). Kort sammanfattat utgår teorin från att alla aktörer är rationella, vilket innebär att de fattar rationella beslut på basis av individuella preferenser och övertygelser (Hersfeld 2018, s.329). Däremot har RCT kritiserats för att reflektera en

simplifierad tolkning av individens beslutsfattande, därav kan kontextuella faktorer såsom tillfälliga känslotillstånd, eller liknande, bli förbisedda. Däremot vid generell kvantitativ statistik förminskas antalet undantag och därmed kan övergripande incitament fortfarande vara relevanta att lyfta.

3 Forskningsdesign och metod

Denna avdelning behandlar arbetets forskningsdesign och metod. Metodvalet samt forskningsdesign analyseras kritiskt med avstamp i forskningsmetodologi. Undersökningen utgår från en kvantitativ metod. Parallellt med detta är att arbetet är utformat som en flerfallsstudie där USA och Kanada representeras.

3.1 Metodval

Arbetet avser att undersöka frågeställningen utifrån en kvantitativ flerfallsstudie där Kanada och USA är analysobjekten. Metoden anses vara fördelaktig eftersom den, till skillnad från en enskild fallstudie, både förser med möjligheten att analysera inom såväl som mellan fallen. Detta kan underlätta identifieringen av skillnader och likheter i den specifika process som undersöks, vilket följaktligen kan fördjupa förståelsen för faktorer som kan ligga till grund för skeendet (Hunziker & Blankenagel 2021, s.172). Å andra sidan finns det rimlig kritik mot fallstudier. Kritiken som ofta lyfts är att denna typ av studier är bland annat att de är svåra att reproducera, att slutsatserna ofta är subjektiva samt svåra att generalisera (Idowu 2016, s. 185). Samtidigt ämnar detta arbete att vara teoriutvecklande genom att testa ett samband mellan inkomstjämligheter och socioekonomisk politisk influens. Teoriutvecklande metod är att föredra över teoriprovande metod då denna tillåter för ett fördjupande av resonemang i fall ett samband inte identifieras. Däremot kräver alla teoriutvecklande undersökningar omprövning för att uppnå en hög generaliserande kapacitet (Esaiasson m.fl. 2017 s. 132-134). Därav bidrar ett högre antal fall till mer tillförlitliga resultat, för framtida undersökningar kring ämnet borde därav ett större antal etablerade demokratier undersökas utifrån detta samband.

Syftet med uppsatsen är, som nämnt, att påvisa sambandet mellan höga nivåer inkomstjämlighet och försämrade demokratinivå. Samtidigt är det viktigt att poängtera att arbetet inte ämnar att motsätta sig att ett motsatt samband kan förefinnas, alltså att försämrade demokratinivåer föranleder höga nivåer av ojämlik inkomstfördelning. Av denna anledning kommer inte ett sådant samband att uteslutas om detta tycks identifieras.

Vidare, för att visualisera relationen mellan ojämlik inkomstfördelning och försvagade kvaliteter av demokrati kommer gini-koefficienten och fundamentala rättigheter att

presenteras över tid i skilda diagram för respektive analysenhet. Detta kommer att göras i ett dataset i SPSS genom en sammanställning av data från International IDEA respektive Our World in Data.

Vid användandet av statistik används inte en jämn skala för tid, utan siffror har använts där datan är tillgänglig under en liknande tidsperiod. Detta kan orsaka problem vid utläsningen av skillnader som uppkommer vid ekonomiska kriser eller världshändelser som kan orsaka kortsiktiga förändringar i inkomstjämlighet eller demokratinivå i form av fundamentala rättigheter. Däremot är arbetets fokus att titta på generella trender, detta gör att det inte blir av lika stor vikt att årtalen är exakt samma, men detta är viktigt att ha i åtanke vid analysprocessen.

3.2 Val av fall

Fallen som detta arbete berör är som ovan nämnts Kanada och USA. Anledningen till att dessa fall används grundar sig i att de är etablerade demokratier, samtidigt har USA och Kanada dominerande platser i världsekonomin och har stor internationell påverkan. På detta sätt ämnar arbetet att klargöra sambandet mellan inkomstjämlighet och påverkan av fundamentala rättigheter som en aspekt av en fungerande demokrati.

3.3 Definitioner

Definitioner av centrala begrepp i uppsatsen kan fungera som ett tydliggörande verktyg, därav skall detta avsnitt beröra definitioner på centrala begrepp i arbetet.

3.3.1 Inkomst

Begreppet inkomst kan hänvisa till olika betydelser, däribland är differentieringen mellan hushållsinkomst och individuell inkomst. Hushållsinkomst utgår ifrån den sammanlagda inkomsten i ett hushåll, detta kan vara mindre eftersträvansvärt då ett hushåll med fler individer kan till synes ha en högre inkomst, samtidigt kan en individ i familjen ha väldigt

höga inkomster medans någon annan har lägre. Undersökningens syfte är att synliggöra de inkomstskillnader mellan de rikare och fattigare samhällsskikten, detta kan även variera inom familjekonstellationer och därav blir det mer relevant att titta på individuell inkomst.

3.3.2 Demokrati

Även demokrati är ett mycket omtvistat begrepp som definieras på otaliga vis. Utgångspunkten i detta arbete är att demokrati är en fråga om gradering snarare än en dikotomi. Detta eftersom moderna västerländska demokratier ofta saknar stora skillnader i demokrati vilket kan klassificera artskillnader. Samtidigt, mer generellt, bidrar perspektivet på demokrati som en gradskillnad till större tillförlitlighet då det bibehåller mer information och vid analysering av mindre aspekter av demokrati är detta av större relevans. Demokrati tenderar alltså att inkludera olika värden och med hänsyn till uppsatsen omfång undersöks fundamentala rättigheter som en utgångspunkt i arbetet. Fundamentala rättigheter inkluderar exempelvis tillgång till rättvisa, yttrande- och religionsfrihet och politisk makt i förhållande till socioekonomisk gruppstillhörighet (Skaaning 2021, s. 15). Det är möjligt att framhålla att detta attribut har ett konstitutivt demokratiskt värde eftersom individens rättigheter kan anses vara en grundläggande byggsten för folklig kontroll och politisk jämlikhet (ibid).

3.3.3 Demokratisk tillbakagång

Demokratisk tillbakagång bidrar som ovannämnt med ett teoretiskt ramverk för att beskriva den demokratiförändring som identifierats i USA och Kanada. Däremot är demokratisk tillbakagång ett begrepp som oftast berör nyare demokratier och detta gör att det kan finnas skillnader i på vilket sätt dessa förändringar manifesteras. Med demokratisk tillbakagång syftar arbetet på en underminering av fundamentala rättigheter som en aspekt av demokrati. Däremot kan demokratisk tillbakagång även beröra andra demokratiska aspekter vilket detta arbete inte kommer att undersöka.

3.3.4 Etablerade demokratier

Med etablerade demokratiska länder syftar arbetet på länder vars demokratinivåer har varit stabila och höga under en lång tidsperiod. Dessa länder befinner sig även ofta i vad som ofta identifieras som västvärlden, exempelvis stora delar av Europa samt Nordamerika. Detta begrepp används för att skilja analysenheterna från länder som befinner sig i en demokratiseringsprocess då dessa kan bete sig annorlunda.

3.4 Operationalisering

Den operationella definitionen av demokratibegreppet är relativt begränsad i detta arbete. Det kommer att mätas med hjälp av ett index som mäter fundamentala rättigheter. Det index som nyttjas för att mäta utsträckningen av fundamentala rättigheter över tid i Kanada och USA är inhämtat från International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA). Fundamentala rättigheter, som definieras ovan, är ett av fyra kriterier som International IDEA använder för att uppskatta länders demokratiska nivåer vid en viss tidpunkt. I korthet mäter detta attribut individens friheter och tillgång till resurser (International IDEA). Vidare är det av vikt att lyfta att det totala indexet från International IDEA är en sammanställning av 116 indikatorer från 12 olika dataset, vilka inkluderar bland andra V-dem (Skaaning 2021, s. 24). Därpå mäts indexet på en skala från 0 till 1 där 0 innebär att de fundamentala rättigheterna är obefintliga och 1 innebär att de fundamentala rättigheterna är allomfattande. Viktigt att betona är att fundamentala rättigheter förvisso enbart är en komponent i en demokrati, men trots detta finns det oftast en akademisk överenskommelse om att det är ett baskriterium i en demokratisk stat. Om socioekonomiska skillnader påverkar individens fundamentala rättigheter i form av exempelvis politisk makt, undermineras en av demokratins grundvärderingar. Fortsättningsvis utgår arbetet från att demokrati är en gradskillnad och detta innebär att det inte kommer ta ställning till huruvida dessa länder är eller inte är demokratier utan istället på vilket sätt som en aspekt av demokrati påverkas av inkomstojämlikhet. Detta bidrar till en mindre begränsad begreppsuppfattning och tillåter en djupare analys av demokratins aspekter. Vad gäller arbetets slutsatser kring demokrati, är dessa inte övergripande. Detta då arbetet endast fokuserar på en funktion inom

demokratin vilket är individers fundamentala rättigheter. Därav kommer arbetets fokuspunkt istället vara hur demokratins befintlighet påverkas av denna aspekt som en gradskillnad. På grund av avsaknaden av övergriplighet kommer arbetet inte att ta ställning till huruvida dessa länder i framtiden kommer att sluta vara demokratiska. Vad som är likaledes väsentligt att lyfta är den uppsjö av förklaringsfaktorer som existerar för att förklara demokratisering såväl som avdemokratisering, vilket gör det svårt att isolera variabler. Därav är det viktigt att vara öppensinnad för alternativa förklaringar.

Ett annat begrepp som är nödvändigt att operationalisera är inkomstjämlighet. Detta begrepp kommer att operationaliseras med hjälp av gini-koefficienten som är ett klassiskt index för att mäta fördelning av inkomster i ett land vid en given tidpunkt (Sitthiyot & Holasut 2020, s.2). Indexet mäts på en skala från 0 till 1 där ju lägre siffror innebär större inkomstjämlighet i ett givet land (ibid, s.3). Detta arbete utgår från värden på gini-koefficienten från Our World In Data. En viktig aspekt att uppmärksamma är att ginikoefficienten har vissa brister. Trots att det är ett fruktbart verktyg för att belysa ekonomiska ojämlikheter mellan grupper i samhället lyckas inte ginikoefficienten att upplysa om det allmänna välståndet hos en befolkning. Detta innebär att ett land kan uppvisa låga nivåer av inkomstjämlighet samtidigt som större delen av befolkningen lever i fattigdom och vice versa (Human Sciences Research Council). Något annat att ta hänsyn till är att ginikoefficienten är ett subjektivt verktyg som är beroende av hur man väljer att definiera inkomst, vilket kan påverka resultat (ibid).

3.5 Material

Arbetet kommer framförallt utgå från forskningsartiklar och etablerade statistiska analysverktyg. Bland dessa, är de mest grundläggande för arbetet Brian Keeleys bok som behandlar inkomstjämlighet i OECD-länder, Vicki L. Birchfields genomgång av ojämlik inkomstfördelning i etablerade demokratiska länder med fokus på institutionella och värderingsbaserade förklaringsmodeller. Vidare, för att konkretisera demokratisk tillbakagång, tillför bland andra Roberto Stefan Foa och Yascha Mounk viktiga teoretiska antaganden. Vid bakgrund till fallen används historiska perspektiv av Seymour Martin Lipset samt mer moderna exempel på skillnader och likheter av Vicky Birchfield och Charles M. Beach.

För det statistiska elementet i denna uppsats kommer siffror om inkomstfördelning att inhämtas från Our World in Data och nivån av fundamentala rättigheter från International IDEA, vilket är en kombination av flertaliga andra dataset och mätvärd bland annat VDEM. Fundamental rights-mätningen har också många underkategorier, exempelvis politisk makt fördelad över socioekonomiska gränser samt yttrandefrihet med mera (IDEA 2021, s. 15-17).

Vad gäller förhållningssättet till litteraturen är detta kritiskt. Förstahandskällor har föredragits och samtidigt har en bredd av källor eftersträvats för att uppnå en högre validitet och reliabilitet. Detta reflekteras bland annat i antalet källor som används vid fakta kring fallen, och en reflektion över deras tendens för att dessa inte skall vara vinklade. Samtidigt är det av vikt att kritiskt förhålla sig till teoretiska ramverk och lyfta kritikers perspektiv. Källornas relevans kommer även att granskas utifrån när de författats eller sammanställs samt utifrån vilken metod.

4 Bakgrund

Följande avdelning avhandlar nödvändig information om Kanada och USA som är relevant för analysen i senare avsnitt. Skillnader och likheter som behandlar inkomstfördelning såväl som demokratisk nivå mellan fallen kommer att kortfattat redogöras för.

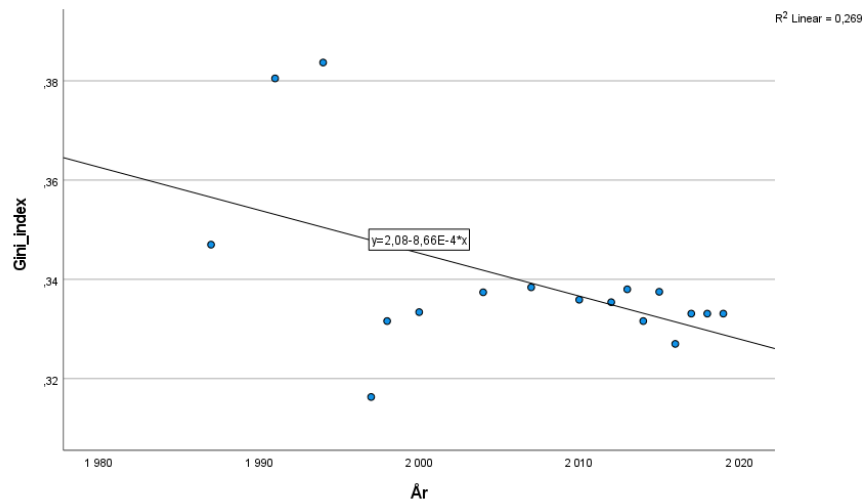
I tidskriftsartikeln "Historical traditions and national characteristics: A comparative analysis of Canada and the United States" diskuteras skillnader och likheter mellan dessa länder. Lipset nämner bland annat att de har liknande nivåer av ekonomisk utveckling och social rörlighet, samt en delad geografisk och ekologisk miljö. Om man bortser från Kanadas fransktalande områden, såsom Quebec, menar Lipset att det även finns en stark delad kultur. Däremot finns det även anmärkningsvärda skillnader, Lipset lyfter bland annat att Kanada har ett mer elitistiskt, laglydigt, kollektivistiskt och grupporienterat samhälle än USA. Lipset härleder detta framförallt till historiska händelser såsom den amerikanska revolutionen vars division har sociala implikationer för religiösa, lagliga och politiska institutioner (Lipset 1986, s. 114).

Samtidigt har USA och Kanada båda en preferens för marknadsrättvisa enligt en studie av Vicky Birchfield (2008, s. 93). Birchfields undersökning utgår från att marknadsrättvisa är motsatsen till politisk rättvisa, och ju högre poäng ett land får, desto mer föredrar medborgare politisk rättvisa. Kanadas poäng är 16 medan USAs poäng är 22.4, trots att Kanada lutar mer mot marknadsrättvisa än USA så är båda siffrorna starkt lutandes mot detta. För att illustrera ligger bland annat Danmark mittemellan med en poäng på 56.8 och länder med starka värderingar mot politisk rättvisa, Italien med 111.8 poäng.

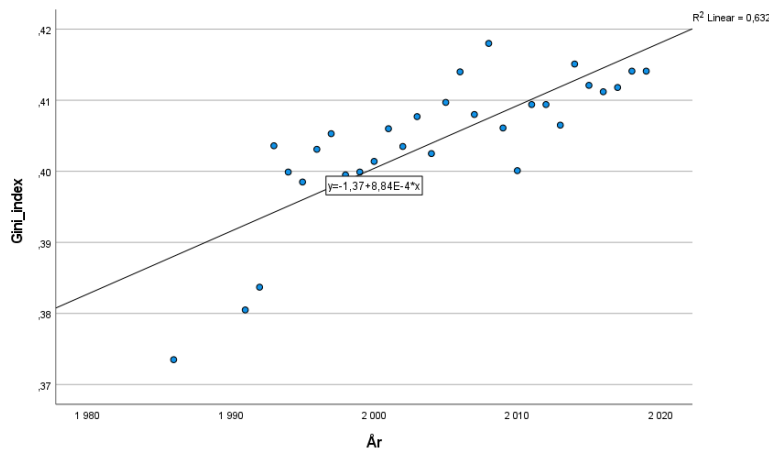
Utöver detta är politisk lobbying en annan aspekt som påverkar USA och Kanadas politiska system. Dan Gold behandlar skillnader och likheter mellan Kanada och USAs lobbyingsystem i sin undersökning gällande lobbying regleringar. Lobbying innebär att intressegrupper i dialog med regeringen uttrycker sina åsikter eller arbetar mot ett gemensamt mål att påverka policies i sitt egna intresse. Gold nämner även att dessa politiska sammankomsterna kan ge intressegrupper makt i form av exempelvis beslutanderätt eller konstitutionella roller med mera (Gold 2020, s. 70). Gold nämner att politisk lobbying har ökat stadigt i många etablerade demokratier, och vidare finner Gold att politisk lobbying har betydande påverkan på governance (Gold 2020, s. 46, 141). Om politisk lobbying inte regleras lämpligt, kan det finnas en risk att medborgares intressen undanskjuts och detta kan

riskera förstärka en odemokratisk politisk maktfördelning.

Vidare åskådliggör statistik att inkomstklyftorna har under de senaste årtiondena fördjupats i många rika ekonomier (Keeley 2015, s. 10). Det förefaller dessutom som att det är de rikaste som blir rikare, medan medelinkomsten bland de nedre 90 procenten i både Kanada och USA har stagnerat (Osberg 2016, s. 234). Därtill är det särskilt alarmerande att fördelarna av ekonomisk tillväxt åtnjuts primärt av den översta procenten av inkomsttagare (Keeley 2015, s. 33). Klyftan mellan de allra rikaste och resterande andel av befolkningen kan ha allvarliga konsekvenser på såväl politisk som social nivå. Charles M. Beach illustrerar i sin artikel hur ekonomisk ojämlikhet kan föranleda politisk ojämlikhet samtidigt som djupa klyftor kan påverka tilliten till både sociala och politiska institutioner, vilket gör det svårare för en regering att styra (2016, s. 1230). Det är dessutom värt att betona att den översta procenten av inkomsttagare förefaller vara betydligt mer politiskt aktiva än resterande del av befolkningen (Osberg 2016, s. 255). Därtill besitter den översta procenten mer resurser att intervenser i politiska processer och därmed kan denna grupp försäkra sig om att deras åsikter och preferenser får större utrymme i den politiska debatten (ibid). Fortsättningsvis lyfter Birchfield (2008, s. 191) att Kanada har lägre inkomstjämlighet än USA, detta innebär att det är nödvändigt att jämföra vilka förklaringar detta kan ha. Inledningsvis illustrerar figur 1 (Kanada) och figur 2 (USA) utvecklingen av inkomstfördelning över tid. Som det går att utläsa i respektive figur framgår det att från 1987 har fördelningen av inkomster i Kanada förbättrats medan utvecklingen i USA från 1986 har försämrats. Punkterna i diagrammet representerar åren då mätningarna har genomförts.

Figur 1 illustrerar utvecklingen av inkomstfördelningen mellan 1987 till 2019 i Kanada.

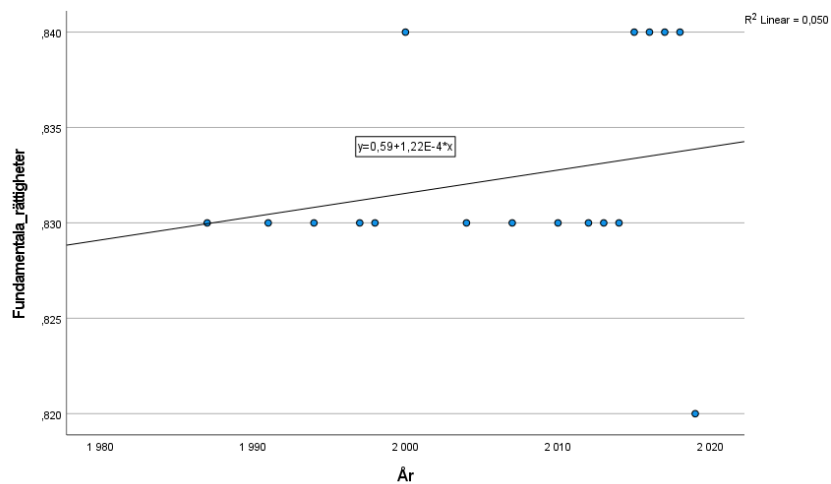

Figur 2 illustrerar utvecklingen av inkomstfördelningen mellan 1986 till 2019 i USA

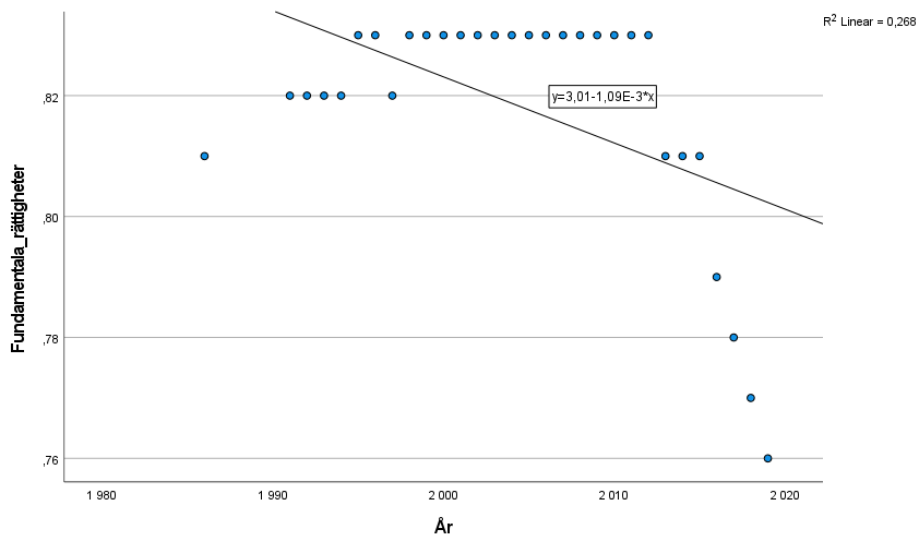
Vidare lägger Birchfield emfas på att Kanada gör stora insatser rörande omfördelningspolitik och överträffar såväl Danmark som Finland i dessa insatser (2008, s. 191). Parallellt med detta nämner Birchfield att Kanada har en mer effektivt hantering av inkomstjämligheter, vilket leder till betydligt lägre nivåer av inkomstjämlighet än i USA. Dessa policies inkluderar bland annat mer generösa sociala välfärdsprogram, mer effektiv inriktning och större spenderade summor på den äldre befolkningen och låginkomsttagare (Birchfield 2008, s. 192). I anslutning till detta kan det vara värdefullt att diskutera skillnader i kanadensiska

respektive amerikanska policys som berör skatter. En avgörande distinktion mellan amerikansk och kanadensisk skattepolicys är att rikare amerikaner har förhållandevis omfattande möjligheter till vissa skatteavdrag (Mohr 2022). I Kanada å andra sidan begränsas detta i enlighet med regleringar som berör minimiskatter en individ måste betala årligen baserat på inkomst (ibid).

Ytterligare en aspekt som är relevant för undersökningens syfte är demokratinivån i både Kanada och USA. I en rapport från 2021 redovisar International IDEA trender av demokratisk erosion världens över. Som det tidigare har framgått mäts demokrati, i detta arbete, i form av fundamentala rättigheter. På basis av det nämnda demokratimåttet framlägger diagrammen (figur 3 och 4) nedan den demokratiska utvecklingen över tid. Figur 3 åskådliggör utvecklingen i Kanada 1987-2019 medan figur 4 illustrerar samma utveckling i USA 1986-2019. Observationen uppmärksammar att den demokratiska nivån, mätt som fundamentala rättigheter, har under de angivna tidsperioderna förbättrats något i Kanada medan trenden har varit negativ i USA.

Figur 3. illustrerar nivån av demokrati mätt som fundamentala rättigheter mellan åren 1986-2019 i Kanada.

Figur 4 illustrerar nivån av demokrati mätt som fundamentala rättigheter mellan åren 1987-2019 i USA.

5 Analys och resultat

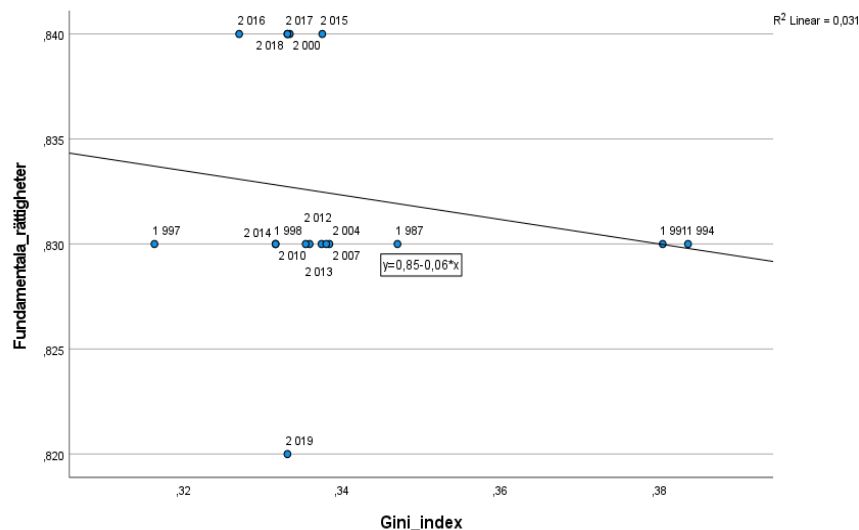
I följande avsnitt kommer de kvantitativa resultaten diskuteras och analyseras utifrån det teoretiska ramverket. Därtill kommer andra eventuella förklaringsfaktorer diskuteras vilka kan påverka utfallet.

5.1 Resultat

Relationen mellan nivån av inkomstjämlighet och nivån av fundamentala rättigheter i USA och Kanada kan inledningsvis åskådliggjorts i diagrammen nedan (se bilaga 1 och 2). Med blotta ögat kan man konstatera att gini indexet i Kanada fluktuerar på en lägre nivå än i USA. Medan det varierar mellan 0,32 (1997) och 0,38 (1991 och 1994) i Kanada, noteras en fluktuation mellan 0,37 (1986) och 0,42 (2008 och 2014) i USA. Det är även möjligt att konstatera att de fundamentala rättigheterna i Kanada likväl är konstant på en högre nivå i kontrast till USA. Genom att enbart observera värdena i kan det vara vanskligt att dra några slutsatser som berör sambandet eftersom det i båda fallen rör sig om relativt små variationer.

För att undersöka sambandet närmare har siffrorna matats in i ett dataset i SPSS. Nedan åskådliggörs sambandet i figur 5 och 6 (Kanada) och 7 och 8 (USA). Som det framgår av respektive figur förekommer det ett negativt samband mellan x- och y variabeln, vilket sammanfaller med arbetets hypotes om att höga nivåer av inkomstjämlighet (x) påverkar nivån av fundamentala rättigheter negativt (y). Korrelationskoefficienten (r) skiljer sig mellan fallen där sambandet är starkare i USA (-0,224) än i Kanada (-0,177). Dessa är emellertid relativt svaga lutningar. Det är tillika värdefullt att tolka R^2 -värdet, vilket anger hur troligt det är att variablerna är beroende av varandra och inte av något annat. R^2 -värdet anges på en skala 0 till 1, men vad som betraktas som ett bra värde varierar beroende på vad det är man undersöker. I denna undersökning är R^2 -värdet för Kanada 0,031 och USA 0,050. Vanligtvis innebär 0 ett svagt beroende mellan variablerna medan 1 indikerar ett starkt beroende, men eftersom denna undersökning enbart avser att observera en oberoende variabel är det normalt att R^2 -värdet är lågt. Likväl är det väsentligt att lyfta resultatens statistiska signifikans (α), det vill säga risken för att sambandet existerar av en tillfällighet. I detta avseende uppvisar Kanada statistiskt insignifikanta resultat med ett α -värde på 0,496 (figur 6). Detta innebär att risken för att sambandet är en slumpartad händelser är 49,6 procent. Det amerikanska

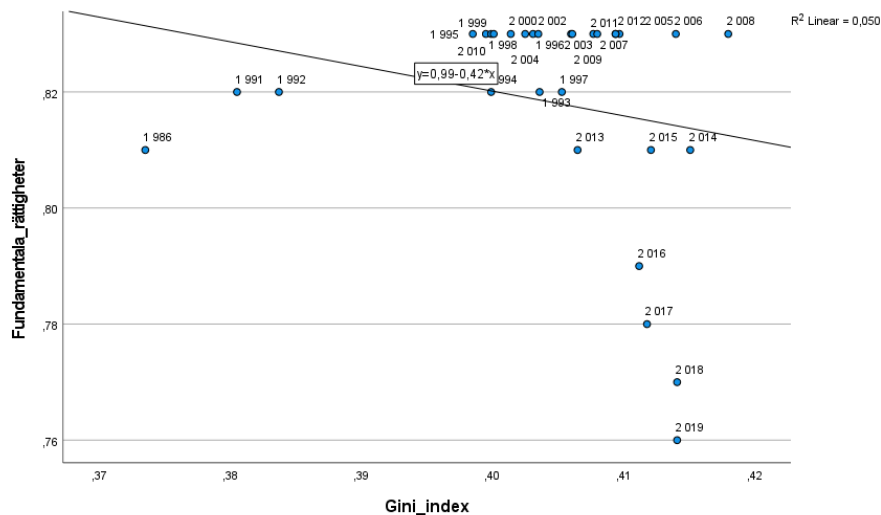
sambandet (figur 7 och 8) uppvisar emellertid en betydligt lägre risk för ett slumpartad samband. α har ett värde på 0,235, alltså en risk på 23,5 procent att sambandet är en slump. Trots att signifikansen för USA är lägre än den för Kanada är den relativt hög ur ett metodologiskt perspektiv. För att sammanfatta respektive fall är det möjligt att utifrån observationerna konstatera att sambandet följer den tendens som antas i hypotesen. Därpå kan man fastlägga att resultaten kan kritiseras för risken för ett slumpmässigt samband är relativt hög, om än USAs resultat visar en lägre risk än Kanadas. Det som dessutom kan diskuteras i anslutning till föregående påstående är dels antal mätår och dels variationen. Att sambandet för Kanada observeras gå i den riktning som hypotesen förutser, men är mer statistiskt insignifikant kan potentiellt bero på att fler mätvärden har funnits för USA och att det finns större variation mellan dessa värden än för Kanada.

Figur 5. illustrerar sambandet mellan gini index och fundamentala rättigheter i Kanada

		Gini_index	Fundamental a_rättigheter
Gini_index	Pearson Correlation	1	-,177
	Sig. (2-tailed)		,496
	N	17	17
Fundamentala_rättighete r	Pearson Correlation	-,177	1
	Sig. (2-tailed)	,496	
	N	17	17

Figur 6. korrelation samt signifikans för Kanada

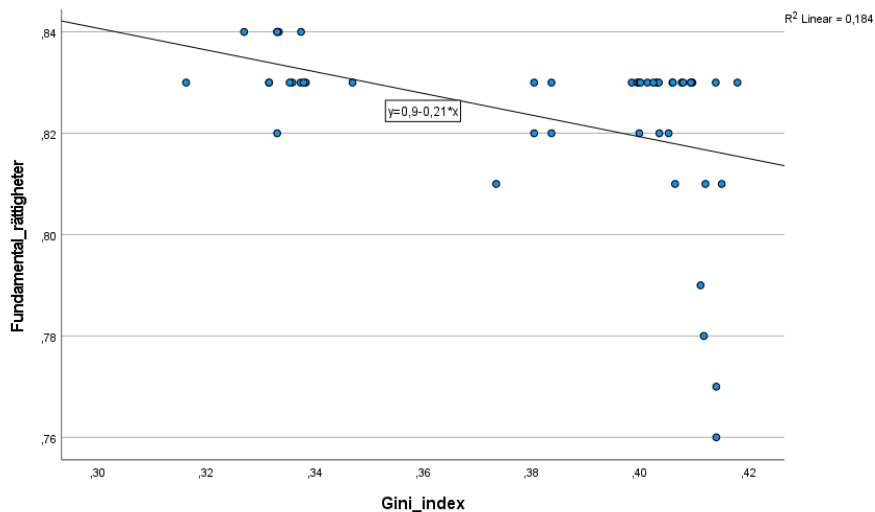
Figur 7. illustrerar sambandet mellan gini index och fundamentala rättigheter i USA

Correlations

		Gini_index	Fundamental a_rättigheter
Gini_index	Pearson Correlation	1	-,224
	Sig. (2-tailed)		,235
	N	30	30
Fundamentala_rättighete r	Pearson Correlation	-,224	1
	Sig. (2-tailed)	,235	
	N	30	30

Figur 8. korrelation samt signifikans för USA

Ovan presenteras resultaten för varje enskilt fall, men att enbart diskutera fallen var för sig förtäljer inget om ett eventuellt generellt samband. Mot denna bakgrund har siffrorna från vardera fall sammanställts i ett gemensamt punktdiagram (figur 9). Som punktdiagrammet illustrerar förefaller sambandet vara negativt. Vid närmare undersökning av korrelationskoefficienten (figur 10) upptäcks ett negativt samband på $-0,428$, vilket är starkare lutning än de värdena som presenteras för de enskilda fallen. På liknande vis är R^2 -värdet också starkare ($0,184$). Detta innebär att sambandet mellan variablerna totalt sett är starkare än var för sig. Signifikansen uppvisar tillika mer pålitliga värde än för fallen var för sig. α -värdet indikerar att risken för att sambandet är en tillfällighet är så låg som 0,3 procent ($0,003$). Om än detta inte är nog med data för att generalisera stärker det arbetets tes om inkomstfördelningens påverkan på demokratinivå i demokratiska samhällen.

Figur 9. Sammanställning av siffrorna för både Kanada och USA.

Correlations

		Gini_index	Fundamental_rättigheter
Gini_index	Pearson Correlation	1	-,428**
	Sig. (2-tailed)		,003
	N	47	47
Fundamental_rättigheter	Pearson Correlation	-,428**	1
	Sig. (2-tailed)	,003	
	N	47	47

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Figur 10. Korrelation och signifikans för de sammanlagda siffrorna för både Kanada och USA.

5.2 Analys

För att besvara frågeställningen kommer resultaten i den följande avdelningen att analyseras utifrån det teoretiska ramverk som tidigare har presenterats. Utöver det kommer andra eventuella påverkansfaktorer att diskuteras.

5.2.1 Teoretisk analys

När inkomstjämlighet stiger, ökar klassklyftorna. Samtidigt visar forskning att det är den allra rikaste procenten i samhället som blir rikare medan inkomsterna har stagnerat för

resterande befolkningsandel (Osberg 2016, s. 274). Ytterligare är den rikare en procenten av befolkningen mer politiskt aktiva som en konsekvens av större resurser att politiskt påverka (ibid, s. 255). Dessa politiska resurser ökar när inkomstjämligheter stiger, därav finns det ett befintligt incitament hos den översta procenten av inkomsttagare att låta nivåer av inkomstjämligheter att förbli stigande. Ett sätt som man arbetar för att motverka inkomstjämligheter är inkomstredistribution som en demokratisk funktion samt att man stärker de fundamentala rättigheterna rättigheterna hos befolkningen. Kraven på dessa demokratiska mekanismer ökar när inkomstklyftorna fördjupas (Boix 2012, s. 37). Däremot gynnar inte dessa demokratiska funktioner den rikare en procentens intresse att öka sina inkomster. Det ligger en motsättning i att en procentens inkomster ökar samtidigt som inkomstklyftorna ökar. Detta ökar kraven på demokrati, som den översta procenten av inkomsttagare uppvisar tendenser att vara mindre positivt till. Detta beteende kan rationellt förklaras utifrån RCT, som framför samhällsaktörernas preferens att fatta beslut utifrån sina egna intressen. Ett sätt för den översta procenten av inkomsttagare att maximera egennytan är genom politisk lobbying, vilket har ökat i Kanada såväl som i USA. Politisk lobbying, med avsaknad av regleringar riskerar att ha en odemokratisk effekt då intressegrupper får resurser att kunna påverka politiska beslut som är självgynnande .

En annan förklaringsfaktor kan befintliggöras i övergripande samhällsvärderingar som kan identifieras i angloamerikanska kulturen. En sådan central värdering är marknadsrättvisa som föredras över politisk rättvisa. Marknadsrättvisa innehåller en mer individualistisk samhällsuppfattning att individen är ansvarig för att uppfylla sina självintressen, därav ser man marknads inkomstdistribuering som rättvis. Däremot kan politisk rättvisa vara en demokratiframjande modell för att distribuera resurser och därmed politisk makt, då rättvisa anses sammankopplat med politisk fördelning av inkomster. En problematik som då uppstår i Kanada och USA är att preferenser för marknadsrättvisa försvårar kollektiva politiska handlingar vilket kan hämma ekonomisk distribuering. Detta i sin tur innebär att politisk makt fördelas ojämnt över socioekonomiska gränser, vilket undergräver det centrala elementet för fundamentala rättigheter, att alla ska kunna nyttja politisk makt (Birchfield 2008, s. 93).

5.2.2 Teoretisk analys av resultaten

Arbetets resultat påvisar ett samband mellan ökad inkomstjämlighet och minskade fundamentala rättigheter. I denna del diskuteras sambanden samt möjliga förklaringar för skillnaderna mellan fallen.

5.2.2.1 Kanada

Inledningsvis observeras det i resultaten att inkomstfördelningen i Kanada har stagnerat över tid (figur 1) samtidigt noteras en ökning av de fundamentala rättigheterna (figur 3). De här utvecklingarna förklarar att det negativa sambandet för Kanada (figur 6) inte är särskilt starkt. Med bakgrund av diskussionen ovan kan sambandet förklaras genom att resurserna är mer rättvist distribuerat mellan samhällsgrupper som innebär större sammanhållning av fundamentala rättigheter, för att politisk makt är mer jämnt distribuerad. I ett mer jämnt system kan man framhålla att den rikaste procenten har en mer obetydlig roll, och därmed mindre möjligheter att underminera demokratin i enlighet med Fao och Mounks konstaterande, att de översta procenten av rikare individer är mer negativt inställda till demokrati (2016).

Samtidigt lutar Kanadas värderingar starkt mot marknadsrättvisa. Detta skulle enligt teorin innebära att en kraftigare ökning av inkomstklyftor skulle observeras. Inkomstjämligheterna har stagnerat istället för ökat, detta kan ha andra förklaringsmetoder exempelvis har Kanada mer effektiva välfärdspolitik och skattepolicys än i USA, därmed mer distributiva funktioner i samhället. På så sätt kan individer uppleva marknadsrättvisan som mer välfungerande och därmed mer eftersträvsvärd.

5.2.2.2 USA

I USA har inkomstjämligheten ökat (figur 2) över tiden, samtidigt har nivån av fundamentala rättigheter försämrats. Av den anledningen observeras ett mer negativt samband i detta fall. Vidare återfinns ett samband mellan ökade inkomstjämligheter och underminering av fundamentala rättigheter. Enligt det teoretiska ramverket kan detta

förklaras med en större politisk makt tilldelas den ekonomiska eliten, vilka har i intresse att underminera demokratisk distribuering av inkomster.

Vad gäller marknadsrättvisa har även USA en stark preferens för detta, som ovannämnt bidrar detta till problematik vid kollektiv politisk handling vilket kan ha en vital roll i inkomstredistribuering. För att illustrera är amerikanskt skattepolicy mer generös med skatteavdrag, även den rikaste befolkningsandelen.

5.2.2.3 Kanada och USA

Den generella trenden som resultaten påvisar sammanfaller med hypotesen om att inkomstjämlighet påverkar demokratinivån negativt, specifikt fundamentala rättigheter som en aspekt av demokrati. Detta då politisk makt och resurser utökas med större ekonomiska resurser, vilket inkomstjämligheter bidrar med. Samtidigt finns incitament hos rikare att använda den politiska makten för att nyttja sina egenintressen att säkra sina inkomster genom att motarbeta redistribuering av inkomster.

Denna trend kan identifieras i båda länderna, men däremot är sambandet svagare i Kanada än i USA. Först och främst upplever länderna olika utvecklingsriktningar vad det beträffar inkomstjämlighet, där Kanada haft en positiv utveckling medan USA haft en negativ. Detta skulle, utifrån det teoretiska ramverket, kunna förklara att resultatet för Kanada inte sammanfaller lika starkt med uppsatsens hypotes som resultaten för USA. Dessutom befinner sig inkomstjämlighet i Kanada generellt sett på en lägre nivå än i USA. Utifrån tabellerna (se bilaga 1 och 2) kan man finna att gini indexet i Kanada fluktuerar på en lägre nivå än i USA. Skillnaden i spannet som Kanada och USA varierar inom, kan spela roll vid påverkan på de fundamentala rättigheterna. En möjlig förklaring är att Kanada inte har uppnått en tillräckligt hög nivå av ojämlikhet för att det ska ha en signifikant effekt på fundamentala rättigheterna, däremot behandlar inte detta arbetet var denna brytpunkt kan vara befintlig.

6 Diskussion

Som analysen och resultaten ovan demonstrerar är det befogat att argumentera att ojämlik fördelning av inkomst kan ha en effekt på demokrati, mätt som fundamentala rättigheter. Däremot är det vanskligt att anta att det inte kan finnas andra externa faktorer som påverkar dessa demokratinivåer. För att nyansera diskussionen kommer andra eventuella förklaringsfaktorer diskuteras.

De fundamentala rättigheterna fluktuerar för Kanada mellan 0.82 (2019) och 0.84 (2000, 2015-18). För USA fluktuerar det mellan 0.76 (2019) och 0.81 (1995-96, 1998-2012). I kongruens med nivån av ojämlikhet noteras här färre fundamentala rättigheter i USA jämfört med Kanada. Kanadas nivåer är generellt sett mer demokratiska över tid men Kanada och USA uppvisar sina lägsta nivåer av demokrati 2019. Eftersom den lägst uppmätta demokratinivån båda förefaller under ett år då inkomstjämligheten inte är lägst, antas detta bero på en förskjutning av effekten av ojämn inkomstfördelning eller andra externa händelser. Med förlegad effekt av ojämn inkomstfördelning menas att det kan ta längre tid för inkomstjämlighet att påverka demokratinivåerna. På så sätt kan effekten vara något förlegad, detta innebär att framtida undersökningar bör beröra och testa sambandets effektid. Andra externa faktorer som är värda att reflektera över gällande den generella trenden är ekonomiska kriser, krig och andra världsliga händelser som kan drabba länder och internationella samfund. Då dessa möjligen kan påverka politiska möjligheter, behov och prioriteringar att motarbeta inkomstjämlighet och upprätthålla demokratiska institutioner.

Vad gäller externa faktorer är det nämnvärt att de politiska representanter som är aktiva under undersökningsåren kan påverka resultaten. Politiska representanter kan vara mer eller mindre positiva till redistributiva policies eller ha olika politiskt förhållningssätt till inkomstjämlighet. Till exempel tydliggörs en minskad demokratinivå i Amerika när Trump blev vald 2016. Innan Trump blev vald låg demokratinivån på 0.81, för att sedan minska till 0.79 och minska ytterligare under hans mandatperiod till 0.76, 2019 (se figur 7). Samtidigt visar en artikel i Washington Post skriven av Carnes och Lupu att de som röstar på Trump till stor del bestod av individer i övre medelklass som saknar examensbevis från college (2017). Detta kan innebära att det inte endast är inkomster som är avgörande för anti-demokratiska attityder utan även aspekter som exempelvis utbildning kan spela roll. Därmed kan det vara

värdefullt att vidare studera diverse aspekter, utöver inkomst, som bidrar till hur en viss demografi förefaller mer antidemokratiska och hur stor andel dessa utgör.

Ytterligare nämnvärt är faktorer som kan påverka hur den generella trenden ser ut i andra etablerade demokratier, exempelvis i Europa. Bland annat har länder i Europa till stor del en större preferens för politisk rättvisa, detta kan vara av relevans att vidare undersöka (Birchfield 2008, s. 93). Därav finns det en möjlighet att det befintliga sambandet mellan inkomstjämlighet och demokrati är mer relevant för angloamerikanska länder och en större undersökning med fler fall bör göras för att säkerställa sambandets generella förklaringskraft.

Utifrån ovanstående diskussioner kan det konstateras att vidare undersökningar krävs inom ämnet av relationen mellan inkomstjämlighet och demokrati i etablerade demokratiska samhällen. Dessa undersökningar bör ta del av fler analysenheter, framförallt i Europa för att öka sambandets förklaringskraft. Detta gäller även inkluderandet av längre tidsperioder inom dessa länder, samt diskussioner kring externa händelsers potentiella påverkan. Ytterligare kan inkluderingen av fler demokratispekter även fördjupa resonemanget, exempelvis hur representativ regeringen är. Vidare även redistribueringspolicies, nivåer av korruption och antalet ansvarsutkrävande institutioner. Eftersom denna undersökning endast har beaktat fundamentala rättigheter som en aspekt av demokrati kan arbetet inte dra generella slutsatser gällande andra demokratispekter som kanske påverkas.

7 Slutsats

Med anledning av att det upplevs existera en kunskapslucka vid inkomstjämlighetens effekt på etablerade demokratier undersöks detta samband i uppsatsen. Sambandet förklaras genom att större inkomstklyftor ger den översta procenten av inkomsttagare mer makt. Dessutom antas denna grupp i större utsträckning motsätta sig demokratiska normer och värderingar. Detta på grund av att dessa demokratiska normer och värderingar antas inte sammanfalla med deras egenintressen, vilka antas vara bland andra att expandera inkomster. Som ett resultat av detta och att den översta procenten är mer politiskt aktiva, med förklaring i RCT, antas de förespråka de mindre demokratiska alternativen. Sambandet är svagare i Kanada än i USA, vilket eventuellt kan förklaras genom det faktum att de har haft en positiv utveckling vad det beträffar både inkomstjämlighet och nivå av demokrati. Dessutom kan det eventuellt förklaras genom mindre variation och färre mättillfällen i Kanada.

Slutsatsen som kan dras utifrån givna resultat är att det kan finnas anledning att argumentera att det finns ett visst samband mellan de två variablerna. Däremot krävs det vidare forskning på detta samband av flera anledningar. För det första är det inte möjligt att generalisera sambandet eftersom undersökningen inte är tillräckligt omfattande dels vad det gäller fall och dels vad det gäller antal mättillfällen. Genom att exempelvis titta på alla fall av etablerade demokratier över en längre tidsperiod kan man fånga upp en mer generell helhetsbild. Ytterligare en aspekt värd att lyfta, som även diskuteras ovan, är att undersökningen inte har tagit en förskjutning av effekt i hänsyn. Det vill säga att inkomstjämlighet för ett år troligen inte påverkar nivån av demokrati samma år utan har en effekt längre fram i framtiden. En sista anledning till vikten av vidare forskning är att "demokrati" i undersökningen inte är tillräckligt omfattande. Det undersökningen har kunnat konstatera är en viss effekt specifikt på aspekten av fundamentala rättigheter. Därför, för att kunna generalisera, krävs studier med mer övergripande definitioner av demokrati.

I sin mest grundläggande form innebär demokrati ett folkligt styre. När möjligheten för vissa grupper att påverka de politiska utfallen undermineras av inkomstnivå är det inte längre möjligt att framhålla ett folkstyre. Utifrån resultaten kan man argumentera att det är av vikt att förebygga inkomstklyftorna för att upprätthålla demokratiska institutioner.

8 Källförteckning

8.1 Tryckta källor

Acemoglu, Daron; Naidu, Suresh; Restrepo, Pascual & James A. Robinson. 2015. "Democracy, Redistribution and Inequality" i Atkinson, B. Anthony & François Bourguignon (red.), *Handbook of Income Distribution*, s.1886-1960

Beach, Charles M. 2016. "Changing Income Inequality: A Distributional Paradigm for Canada". *Canadian Journal of Economics*. Vol. 49, nr 4.

Birchfield, L. Vicki. 2008. *Income Inequality in Capitalist Democracies: The Interplay of Values and Institutions*. Pennsylvania: Penn State University Press.

Boix, Charles. 2012. *Democracy and Redistribution*. Cambridge University Press: Cambridge.

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Towns, Ann & Wängnerud, Lena. 2017. *Metodpraktikan - konsten att studera individ och marknad*. 5:e uppl. Stockholm: Wolters Kluwer.

Foa, Roberto Stefan & Yascha Mounk. 2016. "The Danger of Deconsolidation: The Democratic Disconnect". *Journal of Democracy*. Vol. 27, nr. 3, s. 5-17.

Herfeld, Catherine. 2018. "The Diversity of Rational Choice Theory". *Topoi*. 39(1), s.329-347.

Houle, Christian. 2009. "Inequality and Democracy: Why Inequality Harms Consolidation but Does Not Affect Democratization.", *World Politics*, vol.61, nr. 4, s. 589-622.

Hunziker, Stefan & Michael Blankenagel. 2021. *Research Design in Business and Management - A Practical Guide for Students and Researcher*. Springer Nature: Wiesbaden.

Idowu, O. Emmanuel. "Criticisms, Constraints and Constructions of Case Study Research Strategy", *Asian Journal of Business and Management*, Vol. 4, nr. 5, s. 184-188.

Osberg, Lars. 2016. "What's so bad about increasing inequality in Canada?" i Green, A.

David - France St-Hilaire - William Craig Riddell (red.), *Income Inequality: The Canadian Story*. Institute for research on Public Policy, s. 226-269.

Keeley, Brian. 2015. *Income Inequality: The Gap Between Rich and Poor*. OECD Publishing: Paris.

Lipset, Martin Seymour. 1986. "Historical Traditions and National Characteristics: A Comparative Analysis of Canada and the United States". *Canadian Journal of Sociology*. Vol. 11, nr. 2, s. 113-155.

Savoia, Antonia, Joshy Easaw & Andrew McKay. (2010). "Inequality, Democracy and Institutions: A Critical Review of Recent Research". *World Development*. 38(2), s. 142-154.

Sitthiyot, Thititthep & Kanyarat Holasut. 2020. "A Simple Method for Measuring Inequality". *Palgrave Communication*. Vol. 112, nr 6, s.1-9.

Stiglitz, Joseph E. 2014. "The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future" i Dasgupta, Partha S.;Ramanathan, Veerabhadran & Marcelo Sánchez Sorondo *Sustainable Humanity. Sustainable Nature. Our Responsibility*, s. 379-400.

Waldner, David & Ellen Lust. 2018. "Unwelcome Change: Coming to Terms with Democratic Backsliding". *Annual Review of Political Science*. Vol. 21, nr. 1, s. 93-113.

8.2 Elektroniska källor

Carnes, Nicholas & Noam Lupu. 2017. "It's Time to Bust the Myth: Most Trump Voters Were Not Working Class" *Washington Post*. 5 juni.
<https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2017/06/05/its-time-to-bust-the-myth-most-trump-voters-were-not-working-class/> [Elektronisk] Hämtdatum: 2022-05-03

Gold, Dan. 2020. "Lobbying Regulation in Canada and the United States: Political Influence, Democratic Norms and Charter Rights" [Elektronisk] [Recherche uO Research: Lobbying Regulation in Canada and the United States: Political Influence, Democratic Norms and Charter Rights](#) Hämtdatum: 2022-05-12.

Mohr, Angie. 2022. "Do Canadians Really Pay More Taxes Than Americans?". *Investopedia*.

13

mars.

<https://www.investopedia.com/financial-edge/0411/do-canadians-really-pay-more-taxes-than-americans.aspx#citation-5> [Elektronisk] Hämtdatum: 2022-05-06

International Institute for Democracy and Electoral Assistance. 2021. *The Global State of Democracy 2021 - Building Resilience In a Pandemic Era*.

https://www.idea.int/gsod/sites/default/files/2021-11/the-global-state-of-democracy-2021_1.pdf

Our World in Data. "Income Inequality – Gini Index, 1981-2019".

<https://ourworldindata.org/grapher/economic-inequality-gini-index?country=CAN~USA>

[Elektronisk] Hämtdatum: 2022-04-23

OECD. "Integrity and Influence in Policy Making".

<https://www.oecd.org/gov/ethics/influence/> [Elektroniskt] Hämtdatum: 2022-04-19

Skaaning, Svend-Erik. 2021. *The Global State of Democracy Indices Methodology*.

International IDEA: Stockholm.

<https://www.idea.int/gsod-indices/sites/default/files/inline-files/global-state-of-democracy-indices-methodology-v5.pdf> [Elektronisk] Hämtdatum: 2022-05-01

9 Bilagor

Bilaga 1.

Tabell över utvecklingen av inkomstfördelning och fundamentala rättigheter i Kanada.

År	Gini index	Fundamentala rättigheter
1987	0,35	0,83
1991	0,38	0,83
1994	0,38	0,83
1997	0,32	0,83
1998	0,33	0,83
2000	0,33	0,84
2004	0,34	0,83
2007	0,34	0,83
2010	0,34	0,83
2012	0,34	0,83
2013	0,34	0,83
2014	0,33	0,83
2015	0,34	0,84
2016	0,33	0,84

År	Gini index	Fundamentala rättigheter
2017	0,33	0,84
2018	0,33	0,84
2019	0,33	0,82

Bilaga 2.

Tabell över utvecklingen av inkomstfördelning och fundamentala rättigheter i USA.

År	Gini Index	Fundamentala rättigheter
1986	0,37	0,81
1991	0,38	0,82
1992	0,38	0,82
1993	0,40	0,82
1994	0,40	0,82
1995	0,40	0,83
1996	0,40	0,83
1997	0,41	0,82
1998	0,40	0,83
1999	0,40	0,83
2000	0,40	0,83
2001	0,41	0,83

År	Gini Index	Fundamentala rättigheter
2002	0,40	0,83
2003	0,41	0,83
2004	0,40	0,83
2005	0,41	0,83
2006	0,41	0,83
2007	0,41	0,83
2008	0,42	0,83
2009	0,41	0,83
2010	0,40	0,83
2011	0,41	0,83
2012	0,41	0,83
2013	0,41	0,81
2014	0,42	0,81
2015	0,41	0,81
2016	0,41	0,79
2017	0,41	0,78
2018	0,41	0,77
2019	0,41	0,76

